

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 i 1688), zwanej dalej ustawą, rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem (art. 13 ust. 3 ustawy).

Niniejszym zarządzeniem, za rezerwat przyrody „Narok” uznano dobrze zachowany las dolinny porastający paleomenadry rzeki Odry, drugiej co do wielkości rzeki w Polsce. Głównie jest to las o charakterze łągowym, tj. dębowo-wiązowy *Ficario-Ulmetum* (z fragmentami grądów *Galio-Carpinetum*) oraz olszowo-jesionowy *Fraxino-Alnetum*, występujący głównie przy starorzeczach rzeki Krzywula (zwanej też rzeką Dożyną), która jest dopływem rzeki Odry. Ze względu na szczególne cechy topograficzno-hydrogeologiczne, które warunkują występowanie tego typu siedliska przyrodniczego, są one bardzo rzadkie w skali kraju. Zasoby ww. siedliska w dolinie Odry uważane są za jedne z większych w całej Europie, zarówno ze względu na bogactwo gatunków jak i cech typowych dla tego siedliska (źródło GIOŚ, Siedliska - przewodnik metodyczny - część 3). Na przyrodniczą wartość tego obszaru wpływa również wysoki odsetek starych drzewostanów i udział siedlisk „naturowych”.

Na terenie rezerwatu występują liczne geofity, tj. złoć żółta *Gagea lutea*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, zawilec żółty *Anemone ranunculoides*, czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum* i śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*. W miejscu starorzeczy występują zbiorowiska okrzężnicy bagiennej *Hottonietum palustris*, żabiścieku pływającego *Hydrocharitetum morsus-ranae* oraz towarzyszące im płaty rzęsy z klasy *Lemnetea minoris*. Starorzeczka są doskonałym siedliskiem dla różanki pospolitej *Rhedeus sericeus*, piskorza *Misgurnus fossilis* oraz karasia pospolitego *Cyprinus carassius* – gatunku występującego naturalnie na zaledwie kilku stanowiskach w województwie opolskim (źródło, 2020 r. Rezerwaty przyrody w województwie opolskim Sierakowski M., Nowak A. Żyła P.).

Teren rezerwatu jest doskonałym miejscem rozrodu płazów, m.in. dla rzekotki drzewnej *Hyla arborea*, która jest bardzo wrażliwa na zmiany w środowisku związane z melioracją jak i fragmentacją lasów, zagajników i łąk. Podlega ścisłej ochronie prawnej.

Środowisko wodne jakie zapewnia zróżnicowany ekosystem lasu doliny jest doskonałym siedliskiem dla rzadkiego gatunku chrząszcza z rodziny pływakowatych - *Dytiscus circumflexus*, jak i występującej w sąsiedztwie rzeki Odry i cieków ściśle chronionej wydry *Lutra lutra*.

Lasy stanowią również ważną ostoję dla ornitofauny, w tym ściśle chronionych gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w Obszarze Natura 2000 „Grądy Odrzańskie”, a także charakterystycznych dla dobrze zachowanych ekosystemów leśnych, tj.: kani czarnej *M. migrans*, kani rudej *M. milvus*, bielika *Haliaeetus albicilla*, dzięcioła średniego *Dendrocoptes medius*, dzięcioła zielonosiwego *Picus canus*, dzięcioła czarnego *Dryocopus martius* oraz muchołówki białoszyjej *Ficedula albicollis*.

Miejsce to charakteryzuje się bogatą chiropterofauną. Występuje tu: karlik większy *Pipistrellus nathusii*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus* i karlik drobny *Pipistrellus Pygmaeus*, liczne gatunki nocka *Myotis sp* (2019 r. dane własne Żyła P.)

Spśród owadów stwierdzono na terenie rezerwatu kwietnicę okazałą *Protaetia speciosissima*, która zamieszczona jest na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (kategoria VU) oraz gatunek chrząszcza - biegacza skórzastego *Carabus coriaceus*, który podlega ochronie częściowej i występuje najczęściej w lasach o cechach naturalnych, a także znanego z mniej niż 10 stanowisk w województwie opolskim gatunku chrząszcza z rodziny biegaczowatych - biegacza Ulricha *Carabus ulrichii*.

Ponadto stwierdzono tu, rzadkiego na Opolszczyźnie, jak i w skali kraju, gatunku grzyba – podgrzybka czerwonego *Xerocomus rubellus*.

Szczególne wartości przyrodnicze przedmiotowego obszaru uzasadniają potrzebę uznania za rezerwat przyrody potwierdziły wyniki prac grupy ekspertów, w tym z dziedziny nauk biologicznych prowadzonych w latach 2021-2022. Wysoka wartość ekosystemowa rezerwatu wynika z takich wskaźników jak: funkcja biocenotyczna, niezaburzony profil podłoża i stosunków wodnych, dojrzałość fitocenozy, właściwe gatunki dominujące, udział gatunków diagnostycznych, oraz ogólne bogactwo gatunkowe. W pracach nad uznaniem przedmiotowego obszaru za rezerwat przyrody brali udział przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach oraz Nadleśnictwa Opole, którzy wnieśli o włączenie w granice rezerwatu dodatkowych terenów (pododdziału leśny 2-g-00 oraz wydzielenia leśne 4-a-00, 4-b-00, 4-c-00, 3-g-00). Powyższa propozycja została uwzględniona w niniejszym akcie.

Projekt niniejszego zarządzenia był przedmiotem obrad Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu, która na posiedzeniu w dniu 15 września 2023 r. pozytywnie zaopiniowała ten dokument.

Projekt zarządzenia został uzgodniony z Wojewodą Opolskim 29 września 2023 r. (pismo nr IN.III.710.12.2023.GT z 29.09.2023 r.).

Zarządzenie pociąga za sobą skutki finansowe w budżecie Państwa w części, której dysponentem jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu, w szacowanej kwocie około 4000 zł na oznakowanie rezerwatu. W perspektywie kolejnych pięciu lat od momentu jego ustanowienia, sprawujący nadzór zobowiązany jest do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu (w ramach prac bieżących przez pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu lub, w przypadku pozyskania środków z budżetu państwa albo ze środków zewnętrznych, z tych źródeł).